24.9.2019

Tarkastusvaliokunnalle

Pyydettynä lausuntonani eduskunnan kanslian ylitöistä ja niiden korvaamiskäytännöistä viittaan viimeisimpään kanslian henkilöstöraporttiin vuodelta 2018. Henkilöstöraportti laaditaan vuosittain kanslian hallinto- ja palveluosastolla.

Periaatteet ja korvausperusteet ylitöiden ja haittalisien korvaamiselle puolestaan määräytyvät eduskunnan virkaehtosopimuksen mukaisesti.
https://intranet.eduskunta.fi/palvelut/henkilosto/palvelussuhde/Documents/Liite%201%20a_Sopimus%20eduskunnan%20kanslian%20ty%C3%B6ajoista.pdf

Ylityöt ja haittakorvaukset eduskunnan kansliassa

Vuoden 2018 ylityöt sisältävät vuoden aikana tehdyt ylityöt riippumatta maksuajankohdasta. Ennen Kiekuun (Kieku on valtionhallinnon yhteinen talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmä) siirtymistä vuonna 2016 eduskunnan kanslian virkasuhteisen henkilöstön ylityöt laskettiin taloushallinnon raportoinnin perusteella siten, että raportoitavan vuoden ylityömääriin ja -kustannuksiin laskettiin mukaan edellisen vuoden joulukuussa tehdyt ylityöt.

Kiekuun siirtyminen lokakuussa 2016 muutti ylitöiden hyväksymis- ja maksuaikataulua sekä raportointia. Tämän johdosta vuoden 2016 ja sitä aiemmat tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia vuoden 2017 tietoihin.

Vuonna 2018 tehtyjen ylityötuntien määrä väheni 9,8 % vuoteen 2017 verrattuna eli samalle tasolle kuin vuonna 2016. Ylitöistä korvattiin rahana 78,3 % ja vaihdettiin vapaaksi 21,7 %. Suhde oli samankaltainen kuin vuonna 2017.

Säännöllisen työajan haittalisien kustannukset olivat 206 989 euroa. Lisä- ja ylityökorvausten sekä ylityön haittalisäkorvausten kustannukset olivat 833 190 euroa.

Taulukko 8: Eduskunnan kanslian ylityökustannukset ja -tunnit 2015–2018

	2015	2016	2017	2018
Maksetut ylityöt ja haittakorvaukset (euroa), pl. säännöllisen työajan haittakorvaukset	810 189	(ei raportoitavissa)	734 962	833 190
Maksetut ylityöt ja haittakorvaukset (euroa), ml. säännöllisen työajan haittakorvaukset	1 018 081	965 690	966 531	1 040 179
Ylityöt (tuntia) *)	20 261	16 849	18 749	16 916

*) Sisältää myös vapaaksi vaihdetut ylityötunnit

Korvaamatta jäänyt ylityö

Korvaamatta jäävällä ylityöllä tarkoitetaan sellaista työaikalain mukaisen työajan ylittävää työpaikalla tehtyä työaikaa, jota ei korvata rahana tai vapaa-aikana. Kaikki tällainen työaika ei välttämättä kirjaudu työajan seurantajärjestelmään, vaikka työ tehtäisiinkin työpaikalla. Korvaamatta jäävä ylityö ei dokumentoidu liukumarajojen ulkopuolella tehdyn työn osalta aamuisin ennen klo 7.00, iltaisin klo 20.00 jälkeen tai viikonloppuisin. Liukumarajoista on sovittu eduskunnan kanslian työaikasopimuksessa työnantajan ja henkilöstöjärjestöjen kesken. Liukumarajat tulivat voimaan eduskunnan virkaehtosopimuksen 2014–2017 voimaantulon yhteydessä 1.4.2014.

Tässä tarkastelussa korvaamatta jääneeseen ylityöhön luetaan vain liukumarajojen puitteissa tehdyt ja työajanseurantajärjestelmään kirjautuneet tunnit, joita työntekijä ei ole sallituissa rajoissa tasoittanut säännölliseksi työajaksi. Työaikasaldon enimmäiskertymä on +100 tuntia ja käytössä on yhden vuoden tasoitusjakso syyskuun alusta elokuun loppuun.

Tasoitusjakson lopussa työaikasaldosta leikkautuvat +20 tunnin saldorajan ylittäneet tunnit. Tarkastelussa on mukana ainoastaan virkasuhteinen henkilöstö.

Leikkautuneiden tuntien yhteismäärä vuonna 2018 oli 87 tuntia 28 minuuttia. Tunteja leikkautui yhteensä 24 eri henkilöltä. Kahdella henkilöllä leikkautuneiden tuntien yhteismäärä ylitti 10 tuntia. Vuonna 2018 leikkautuneiden tuntien määrä kasvoi 14,6 % vuodesta 2017.

Taulukko 9: Tasoitusjakson lopussa työaikasaldosta leikkautuneet, saldorajan +20 tuntia ylittäneet tunnit vuosina 2016–2018, virkasuhteinen henkilöstö

Vuosi	Henkilöt	Tunnit
2016	27	80:54
2017	14	76:14
2018	24	87:28

Yleisesti ottaen lisä- ja ylitöiden laskenta- ja korvausperusteisiin ei ole tullut muutoksia, joten niiden kustannukset vastaavat tehtyjen tuntien määrää, mutta yleinen palkkatason nousu nostaa myös ylitöistä maksettavien korvausten määrää.

Töiden ruuhkautuminen ja niihin varautuminen eduskunnan kansliassa

Töiden ruuhkautuminen istuntokausien viimeisille viikoille ja vaalikauden loppuun on toistuva ilmiö eduskuntatyössä. Eduskunnan kanslian virkamiehet ja erityisesti valtiosääntöisessä työssä eli täysistunto- ja valiokuntatyötä tekevät ovat hyvin tietoisia tästä. Myös henkilöstöä rekrytoitaessa tämä eduskuntatyön luonteeseen kuuluva seikka tuodaan esille. Vastapainona töiden ruuhkautumiselle mainittuina ajankohtina on toisaalta vähätöisemmät kaudet vaalikauden ja istuntokausien alussa, jolloin palautumiselle ja työaikojen tasoitukselle jää aikaa. Työn merkityksellisyys on asia, joka auttaa jaksamaan ja joka tulee esille muun muassa joka toinen vuosi tehtävissä työtyytyväisyyskyselyissä.

Viime vaalikauden loppuun ajoittui erittäin paha ruuhkatilanne, joka liittyi sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen ja siihen kytköksissä olleeseen maakuntauudistukseen. Asian valmistelu ruuhkautti valiokuntatyötä erityisesti sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, perustuslakivaliokunnassa ja hallintovaliokunnassa. Ensiksi mainitussa valiokunnassa työskentelevien valiokuntaneuvosten ylityömäärät muodostuivat erittäin korkeiksi ja ruuhkaan puututtiin lisäämällä valiokuntaan yksi lisähenkilö, joka keskittyi muiden kuin mainittuun uudistukseen liittyvien esitysten valmisteluun. Myös perustuslakivaliokunnan neuvosresurssia vahvistettiin viime vaalikaudella vakinaistamalla valiokunnan kaksi määräaikaista valiokuntaneuvosta. Hallintovaliokunnassa on koko viime vaalikauden työskennellyt lisäresurssina yksi henkilö, joka toimii osin istuntoyksikössä.

Töiden ruuhkautumiseen ei kuitenkaan voida nähdäkseni varautua yksinomaan lisäämällä henkilöstöä kulloistenkin ruuhkahuippujen mukaan, koska eduskuntatyöhön kuuluu edellä kuvattu kausiluontoisuus. Kohtuutonta työmäärää sekä edustajille että valtiosääntöistä työtä avustaville virkamiehille aiheuttavien ruuhkahuippujen tasoittaminen lainsäädäntötyön paremmalla suunnittelulla, on ainoa keino kehittää eduskuntatyötä niin, että viime vaalikauden lopun tilanteelta vastaisuudessa vältyttäisiin. Tässä on olennaisinta lisätä työn suunnittelua erityisesti valtioneuvoston puolella, jotta eduskunnalle annettavat hallituksen esitykset tulisivat eduskuntakäsittelyyn aikaisempaa ennakoiduimmin ja että annettuihin määräaikoihin sitouduttaisiin aiemaa vahvemmin. Eduskunnassa käynnissä oleva uudistamistyö tähtää osittain juuri tähän.

Eduskunnassa 24.9.2019

Maija-Leena Paavola
Eduskunnan pääsihteeri